

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра публічного управління, адміністрування та права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Анатолій Мартиненко

Анатолій МАРТИНЕНКО

сергій

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Публічне управління та адміністрування

(назва освітньої програми)

Спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

(код і назва спеціальності)

Полтава
2024 рік

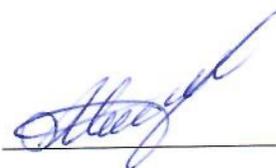
Робоча програма навчальної дисципліни «Адміністративне право та адміністративне судочинство» для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми «Публічне управління та адміністрування», 2024 року.

Розробник: Єрмак О.О., доктор юр. наук, професор, професор кафедри публічного управління, адміністрування та права.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

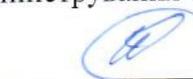

Мирошніченко А.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та права

Протокол від «*22*» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та права

(І. О. Кульчій)

«*22*» *серпня* 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права

Протокол від «*28*» *серпня*

2024 року № *1*

Голова навчально-методичної комісії

(С. А. Карпенко)

«*28*» *серпня* 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма здобуття освіти
		денна
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов'язкова
Загальна кількість годин – 150		
Модулів – 1	Спеціальність 28 «Публічне управління та адміністрування»,	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
		Семестр
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>перший (бакалаврський)</u>	2-й
		Лекції
		30 год.
		Практичні
		30 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		90 год.
Індивідуальна робота: Не передбачено		
Вид контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 60/90.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Адміністративне право та адміністративне судочинство» є формування у здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» цілісного системного розуміння змісту, сутності та механізмів правового регулювання публічного адміністрування і адміністративної юстиції, а також здатності застосовувати норми адміністративного та адміністративного процесуального права у професійній діяльності в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Вивчення дисципліни спрямоване на набуття здобувачами вищої освіти ґрунтовних теоретичних знань щодо публічного адміністрування, його принципів, форм і методів здійснення управлінської діяльності суб'єктами публічної влади; ознайомлення з правовим статусом органів публічної адміністрації, державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, а також з особливостями проходження державної служби і служби в органах місцевого самоврядування.

Метою дисципліни також є формування у здобувачів вищої освіти знань про адміністративну юстицію як механізм судового захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб у публічно-правових спорах, розуміння завдань, принципів і стадій адміністративного судочинства, особливостей діяльності адміністративних судів України, а також ролі адміністративного судочинства у забезпеченні законності та підзвітності публічної влади.

Окрему увагу в межах дисципліни приділено вивченню міжнародного та європейського досвіду становлення і розвитку адміністративної юстиції, європейських стандартів належного урядування та судового захисту, а також напрямів реформування системи публічного управління і судово-правової системи України з урахуванням вимог європейської інтеграції.

Дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти знань щодо адміністративної відповідальності, підстав та порядку притягнення до відповідальності за адміністративні правопорушення, застосування адміністративних стягнень, а також навичок правомірної управлінської та правозастосовної діяльності у сфері публічного адміністрування.

В процесі вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право та адміністративне судочинство» у здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» забезпечується формування наступних програмних компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативноправових та морально-етичних норм поведінки.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення навчальної дисципліни є така дисципліна як «Філософія».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результатами вивчення навчальної дисципліни є формування наступних програмних результатів навчання, визначених освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування»:

PH 4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

PH 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

PH 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

PH 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 -	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний	Середній ,

73			матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Добувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Добувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний , Добувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання в рамках навчальної дисципліни «Адміністративне право та адміністративне судочинство» є:

- 1) поточний контроль
 - виконання практичних робіт
 - тестування
 - усне опитування та навчальні дискусії
- 2) модульний контроль
 - тестування

3) підсумковий контроль

- екзамен

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Адміністративне право України

ТЕМА 1. Адміністративне право як юридична наука та навчальна дисципліна.

Адміністративне право як юридична наука: поняття, об'єкт і предмет наукового дослідження, місце в системі юридичних наук. Предмет і система науки адміністративного права: загальна та особлива частини, основні наукові інститути. Розвиток науки адміністративного права України: історичні етапи становлення, сучасний стан та основні завдання. Основні проблеми сучасної науки адміністративного права та шляхи їх вирішення в умовах реформування публічного управління. Адміністративне право як навчальна дисципліна: мета, завдання, структура та значення для підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування.

Практичне заняття №1

ТЕМА 2. Система та джерела адміністративного права України

Поняття та система джерел адміністративного права України, їх класифікація та значення для правового регулювання публічного адміністрування. Конституція України як фундамент адміністративно-правового регулювання та основа діяльності органів публічної влади. Закони України у сфері публічного управління та їх роль у формуванні та розвитку адміністративно-правових інститутів. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування як джерела адміністративного права. Значення рішень Конституційного Суду України та судової практики адміністративних судів для застосування та тлумачення норм адміністративного права. Міжнародні договори та їх місце в системі джерел адміністративного права України.

Практичне заняття № 2

ТЕМА 3. Принципи адміністративного права

Поняття принципів адміністративного права та їх роль у правовому регулюванні публічно-управлінських відносин. Загальні принципи права та особливості їх реалізації в адміністративному праві України. Спеціальні принципи адміністративного права та їх характеристика. Принцип верховенства права та його значення для діяльності органів публічної адміністрації. Значення принципів адміністративного права у правозастосовній та судовій практиці.

Практичне заняття №3

ТЕМА 4. Суб'єкти адміністративного права

Поняття суб'єктів адміністративного права та критерії їх класифікації. Органи виконавчої влади як основні суб'єкти адміністративного права: система, повноваження, компетенція. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти публічного адміністрування. Фізичні та юридичні особи як учасники адміністративно-правових відносин. Особливості адміністративно-правового статусу публічних службовців.

Практичне заняття № 4

ТЕМА 5. Адміністративно-правовий статус громадян

Поняття адміністративно-правового статусу особи та його структура. Права, свободи та законні інтереси громадян у сфері публічного управління. Адміністративні обов'язки громадян та правові гарантії їх виконання. Адміністративна правосуб'єктність фізичних осіб. Способи та механізми захисту адміністративних прав громадян.

Практичне заняття № 5

ТЕМА 6. Адміністративні правовідносини та механізм їх реалізації.

Поняття адміністративних правовідносин та їх характерні ознаки. Структура адміністративних правовідносин: суб'єкти, об'єкти та зміст. Юридичні факти як підстави виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин. Класифікація адміністративних правовідносин та їх особливості. Співвідношення адміністративних правовідносин з іншими видами правовідносин.

*Практичне заняття № 6***ТЕМА 7. Форми та методи адміністративної діяльності**

Поняття та значення форм діяльності органів публічної адміністрації. Правові та неправові форми адміністративної діяльності. Адміністративний акт як основна форма реалізації владних управлінських повноважень. Поняття, зміст та стадії адміністративної процедури. Методи адміністративної діяльності та їх співвідношення з формами публічного адміністрування.

*Практичне заняття № 7***ТЕМА 8. Адміністративний примус**

Поняття адміністративного примусу та його місце в системі заходів державного впливу. Підстави та умови застосування заходів адміністративного примусу. Адміністративно-запобіжні заходи як вид адміністративного примусу. Заходи адміністративного припинення та їх правова характеристика. Гарантії законності застосування адміністративного примусу.

*Практичне заняття № 8***ТЕМА 9. Адміністративна відповідальність**

Поняття адміністративної відповідальності та її відмежування від інших видів юридичної відповідальності. Підстави адміністративної відповідальності та умови її настання. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки та склад. Види адміністративних стягнень та порядок їх застосування. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

*Практичне заняття № 9***Змістовний модуль 2. Адміністративне судочинство****ТЕМА 10. Поняття та принципи адміністративного судочинства**

Адміністративне судочинство як форма судового захисту прав, свобод та законних інтересів у публічно-правових спорах. Завдання та функції адміністративного судочинства. Система принципів адміністративного судочинства та їх зміст. Принцип верховенства права в адміністративному судочинстві. Відмежування адміністративного судочинства від інших видів судочинства.

*Практичне заняття № 10***ТЕМА 11. Учасники адміністративного судового процесу**

Поняття та система учасників адміністративного процесу. Сторони в адміністративній справі та їх процесуальний статус. Інші учасники адміністративного процесу та їх правове становище. Процесуальні права та обов'язки учасників адміністративного судочинства. Представництво в адміністративному судовому процесі.

*Практичне заняття № 11***ТЕМА 12. Адміністративна справа та стадії її судового розгляду**

Поняття адміністративної справи та її види. Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження як стадія адміністративного процесу. Судовий розгляд адміністративної справи по суті. Ухвалення, проголошення та набрання законної сили судовими рішеннями.

*Практичне заняття № 12***ТЕМА 13. Судові рішення в адміністративному судочинстві**

Поняття та види судових рішень в адміністративному процесі. Вимоги до законності, обґрунтованості та мотивованості судових рішень. Правові наслідки ухвалення судових рішень адміністративними судами.

*Практичне заняття №13***ТЕМА 14. Перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві**

Поняття та значення перегляду судових рішень в адміністративному судочинстві. Апеляційне провадження в адміністративному судочинстві. Касаційне провадження та його процесуальні особливості. Перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами.

Практичне заняття №14

ТЕМА 15. Виконання рішень адміністративних судів

Поняття та значення виконання судових рішень в адміністративному судочинстві. Порядок та механізми виконання рішень адміністративних судів. Проблеми реалізації судових рішень у справах за участю суб'єктів владних повноважень. Юридична відповідальність за невиконання судових рішень.

Практичне заняття № 15

8. Структура навчальної дисципліни для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Адміністративне право України						
Тема 1. Адміністративне право як юридична наука та навчальна дисципліна.	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Система та джерела адміністративного права України.	10	2	2	-	-	6
Тема 3. Принципи адміністративного права.	10	2	2	-	-	6
Тема 4. Суб'єкти адміністративного права.	10	2	2	-	-	6
Тема 5. Адміністративно-правовий статус громадян.	10	2	2	-	-	6
Тема 6. Адміністративні правовідносини та механізм їх реалізації.	10	2	2	-	-	6
Тема 7. Форми і методи адміністративної діяльності	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Адміністративний примус	10	2	2	-	-	6
Тема 9. Адміністративна відповідальність	10	2	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	90	18	18	-	-	54
Змістовий модуль 2. Адміністративне судочинство						
Тема 10. Поняття та принципи адміністративного судочинства.	10	2	2	-	-	6
Тема 11. Учасники адміністративного судового процесу	10	2	2	-	-	6
Тема 12. Адміністративна справа та стадії її судового розгляду.	10	2	2	-	-	6
Тема 13. Судові рішення в адміністративному судочинстві.	10	2	2	-	-	6
Тема 14. Перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві.	10	2	2	-	-	6
Тема 15. Виконання рішень адміністративних судів.	10	2	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	60	12	12	-	-	36
Усього годин	120	30	30	-	-	90

9. Перелік питань для семінарських занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин для денної форми
1	Семінарські заняття не передбачені.	

10. Перелік питань для практичних занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин для денної форми
1	<p>Практичне заняття 1 ТЕМА 1. Адміністративне право як юридична наука та навчальна дисципліна. Критерії відмежування адміністративного права як юридичної науки від адміністративного права як галузі права. Практичне значення науки адміністративного права для діяльності органів публічної влади. Трансформація наукових підходів до розуміння адміністративного права в Україні в умовах демократичних реформ. Вплив сучасних наукових концепцій адміністративного права на реформування публічного управління. Роль навчальної дисципліни «Адміністративне право та адміністративне судочинство» у формуванні професійних компетентностей фахівців з публічного управління та адміністрування.</p>	2
2	<p>Практичне заняття 2 Тема 2. Система та джерела адміністративного права України. Проблеми застосування підзаконних нормативно-правових актів у сфері публічного адміністрування. Реалізація пріоритету Конституції України в адміністративно-правових відносинах. Значення судової практики адміністративних судів для формування єдиного підходу до застосування норм адміністративного права. Труднощі імплементації міжнародних договорів у систему адміністративного права України. Співвідношення законів і підзаконних нормативно-правових актів у регулюванні повноважень органів виконавчої влади.</p>	2
3	<p>Практичне заняття 3 ТЕМА 3. Принципи адміністративного права Вплив принципів адміністративного права на прийняття управлінських рішень органами публічної адміністрації. Реалізація принципу верховенства права в адміністративній діяльності. Використання принципів адміністративного права як підстави для визнання адміністративного акта незаконним. Значення спеціальних принципів адміністративного права для забезпечення прав і свобод громадян. Застосування принципів адміністративного права в судовій</p>	2

	практиці адміністративних судів.	
4	<p>Практичне заняття 4 ТЕМА 4. Суб'єкти адміністративного права Визначення компетенції органів виконавчої влади у сфері публічного адміністрування. Особливості участі органів місцевого самоврядування в адміністративно-правових відносинах. Проблемні аспекти реалізації адміністративно-правового статусу публічних службовців. Умови участі фізичних і юридичних осіб в адміністративно-правових відносинах як суб'єктів права. Взаємодія суб'єктів адміністративного права у процесі реалізації публічної політики.</p>	2
5	<p>Практичне заняття 5 ТЕМА 5. Адміністративно-правовий статус громадян Механізми забезпечення реальності адміністративних прав громадян у сфері публічного управління. Співвідношення адміністративних обов'язків громадян з їх правами та свободами. Підстави та межі обмеження адміністративно-правового статусу особи. Ефективність адміністративних і судових способів захисту прав громадян. Роль органів публічної адміністрації у забезпеченні законних інтересів громадян.</p>	2
6	<p>Практичне заняття 6 ТЕМА 6. Адміністративні правовідносини та механізм їх реалізації. Особливості адміністративних правовідносин у порівнянні з цивільними та господарськими правовідносинами. Вплив юридичних фактів на виникнення, зміну та припинення адміністративних правовідносин. Проблеми визначення сторін адміністративних правовідносин у практичній діяльності. Динаміка змісту адміністративних правовідносин у процесі публічного адміністрування. Умови набуття адміністративними правовідносинами конфліктного характеру.</p>	2
7	<p>Практичне заняття 7 ТЕМА 7. Форми та методи адміністративної діяльності Вибір форм адміністративної діяльності залежно від характеру управлінського рішення. Правові наслідки видання незаконного адміністративного акта. Значення адміністративної процедури для забезпечення прав і законних інтересів приватних осіб. Співвідношення методів переконання та примусу в діяльності органів публічної адміністрації. Проблеми реалізації дискреційних повноважень органами публічної влади.</p>	2
8	<p>Практичне заняття 8 ТЕМА 8. Адміністративний примус Критерії законності застосування заходів адміністративного примусу.</p>	2

	<p>Забезпечення прав особи під час застосування адміністративно-запобіжних заходів.</p> <p>Відмежування адміністративного примусу від адміністративної відповідальності.</p> <p>Гарантії захисту прав людини у процесі застосування заходів адміністративного примусу.</p> <p>Оцінка судами правомірності застосування адміністративного примусу органами публічної влади.</p>	
9	<p>Практичне заняття 9</p> <p>ТЕМА 9. Адміністративна відповідальність</p> <p>Встановлення складу адміністративного правопорушення у практиці правозастосування.</p> <p>Проблемні питання притягнення посадових осіб до адміністративної відповідальності.</p> <p>Реалізація принципу індивідуалізації адміністративного стягнення.</p> <p>Роль органів публічної влади у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.</p> <p>Гарантії прав особи під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.</p>	2
10	<p>Практичне заняття 10</p> <p>ТЕМА 10. Поняття та принципи адміністративного судочинства</p> <p>Публічно-правові спори як предмет розгляду адміністративними судами.</p> <p>Практичне значення принципів адміністративного судочинства для захисту прав і свобод особи.</p> <p>Вплив принципу верховенства права на судову практику адміністративних судів.</p> <p>Критерії відмежування адміністративного судочинства від цивільного та господарського судочинства.</p> <p>Роль адміністративного судочинства у системі стримувань і противаг публічної влади.</p>	2
11	<p>Практичне заняття 11</p> <p>ТЕМА 11. Учасники адміністративного судового процесу</p> <p>Визначення належної сторони в адміністративній справі.</p> <p>Особливості процесуального статусу суб'єкта владних повноважень у адміністративному суді.</p> <p>Підстави та порядок залучення третіх осіб в адміністративному процесі.</p> <p>Процесуальні наслідки неналежного представництва в адміністративній справі.</p> <p>Забезпечення рівності сторін у адміністративному судовому процесі.</p>	2
12	<p>Практичне заняття 12</p> <p>ТЕМА 12. Адміністративна справа та стадії її судового розгляду</p> <p>Умови відкриття провадження в адміністративній справі.</p> <p>Значення підготовчого провадження для ефективного судового розгляду.</p> <p>Реалізація процесуальних прав сторін на стадії судового розгляду справи по суті.</p> <p>Процесуальні порушення як підстава для скасування судового рішення.</p>	2

	Момент набрання судовим рішенням законної сили.	
13	Практичне заняття 13 ТЕМА 13. Судові рішення в адміністративному судочинстві Критерії якості судового рішення в адміністративній справі. Обґрунтування судових рішень у справах за участю суб'єктів владних повноважень. Правові наслідки визнання рішень суб'єктів владних повноважень протиправними.	2
14	Практичне заняття 14 ТЕМА 14. Перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві Підстави та умови апеляційного оскарження судових рішень. Особливості касаційного перегляду адміністративних справ. Проблемні аспекти перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами. Вплив перегляду судових рішень на формування єдності судової практики.	2
15	Практичне заняття 15 ТЕМА 15. Виконання рішень адміністративних судів Перешкоди у процесі виконання рішень адміністративних судів. Забезпечення обов'язковості судових рішень у справах за участю суб'єктів владних повноважень. Правові наслідки невиконання судових рішень посадовими особами. Значення судового контролю у процесі виконання рішень адміністративних судів.	2
	Усього:	30

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин для денної форми
	Лабораторні заняття не передбачені.	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Перелік питань	Кількість годин для денної форми
Змістовий модуль 1. Адміністративне право України		

1	<p>ТЕМА 1. Адміністративне право як юридична наука та навчальна дисципліна</p> <p>Проаналізувати вплив адміністративного права на інші галузі права.</p> <p>Визначити, як адміністративне право формує відносини між громадянами і владою.</p> <p>Оцінити значення історичного розвитку адміністративного права для сучасної практики.</p> <p>Обговорити виклики, що стоять перед адміністративним правом у контексті цифровізації публічного управління.</p>	6
2	<p>ТЕМА 2. Система та джерела адміністративного права України</p> <p>Розглянути приклади конфлікту між різними джерелами адміністративного права і шляхи їх вирішення.</p> <p>Оцінити роль Конституції України у вирішенні суперечностей між законами і підзаконними актами.</p> <p>Провести порівняльний аналіз впливу міжнародних договорів та внутрішніх нормативних актів.</p> <p>Визначити значення рішень Конституційного Суду для зміни правових норм у сфері публічного адміністрування.</p>	6
3	<p>ТЕМА 3. Принципи адміністративного права</p> <p>Проілюструвати, як принцип верховенства права може бути порушений у діяльності публічних органів.</p> <p>Розглянути роль спеціальних принципів у забезпеченні балансу між владою і правами громадян.</p> <p>Визначити, яким чином принципи адміністративного права впливають на розробку нормативних актів.</p> <p>Оцінити практичні наслідки ігнорування принципів адміністративного права у правозастосуванні.</p>	6
4	<p>ТЕМА 4. Суб'єкти адміністративного права</p> <p>Порівняти повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.</p> <p>Визначити проблеми, що виникають при взаємодії фізичних осіб з органами публічної влади.</p> <p>Проаналізувати вплив адміністративно-правового статусу публічних службовців на ефективність управління.</p> <p>Обговорити особливості відповідальності юридичних осіб у адміністративно-правових відносинах.</p>	6
5	<p>ТЕМА 5. Адміністративно-правовий статус громадян</p> <p>Визначити, яким чином права громадян можуть бути обмежені в публічній адміністрації, і які існують гарантії проти зловживань.</p> <p>Розглянути механізми реалізації адміністративних обов'язків у різних сферах публічного управління.</p> <p>Проаналізувати вплив законних інтересів громадян на прийняття адміністративних рішень.</p> <p>Оцінити ефективність способів захисту адміністративних прав у разі їх порушення.</p>	6
6	<p>ТЕМА 6. Адміністративні правовідносини та механізм їх реалізації</p> <p>Розглянути, яким чином юридичні факти впливають на зміну адміністративних правовідносин.</p>	6

	<p>Проаналізувати взаємодію адміністративних правовідносин з цивільними і кримінальними правовідносинами.</p> <p>Обговорити особливості правового регулювання адміністративних правовідносин у кризових ситуаціях.</p> <p>Визначити, як класифікація адміністративних правовідносин впливає на застосування права.</p>	
7	<p>ТЕМА 7. Форми та методи адміністративної діяльності</p> <p>Оцінити ефективність різних форм адміністративної діяльності в сучасних умовах.</p> <p>Визначити, які методи адміністративної діяльності найбільш прийнятні для забезпечення прозорості управління.</p> <p>Проаналізувати роль адміністративного акту у забезпеченні правомірності діяльності органів влади.</p> <p>Обговорити переваги і недоліки неправових форм діяльності органів публічної адміністрації.</p>	6
8	<p>ТЕМА 8. Адміністративний примус</p> <p>Проаналізувати законність і межі застосування адміністративного примусу у конкретних ситуаціях.</p> <p>Визначити основні ризики та наслідки неправильного застосування заходів адміністративного примусу.</p> <p>Розглянути роль адміністративно-запобіжних заходів у запобіганні правопорушенням.</p> <p>Обговорити механізми контролю за застосуванням адміністративного примусу.</p>	6
9	<p>ТЕМА 9. Адміністративна відповідальність</p> <p>Проаналізувати особливості кваліфікації адміністративного правопорушення в різних сферах.</p> <p>Визначити вплив адміністративної відповідальності на поведінку громадян і посадовців.</p> <p>Розглянути ефективність застосування різних видів адміністративних стягнень.</p> <p>Оцінити роль уповноважених органів у забезпеченні справедливого розгляду справ про адміністративні правопорушення.</p>	6
Змістовий модуль 2. Адміністративне судочинство		
10	<p>ТЕМА 10. Поняття та принципи адміністративного судочинства</p> <p>Визначити, як принципи адміністративного судочинства забезпечують захист прав учасників процесу.</p> <p>Обговорити відмінності між адміністративним судочинством та іншими формами судового захисту.</p> <p>Проаналізувати вплив адміністративного судочинства на формування практики публічного управління.</p> <p>Оцінити роль адміністративних судів у протидії зловживанням владою.</p>	6
11	<p>ТЕМА 11. Учасники адміністративного судового процесу</p> <p>Визначити специфіку правового статусу сторін адміністративного процесу.</p> <p>Проаналізувати роль третіх осіб у адміністративних справах.</p> <p>Оцінити значення представництва для ефективного захисту інтересів у суді.</p> <p>Обговорити права та обов'язки учасників адміністративного</p>	6

	процесу на різних стадіях судочинства.	
12	ТЕМА 12. Адміністративна справа та стадії її судового розгляду Проаналізувати процес відкриття провадження в адміністративній справі. Визначити роль підготовчого провадження у забезпеченні ефективності розгляду справи. Оцінити особливості розгляду адміністративної справи по суті у порівнянні з іншими процесами. Обговорити юридичні наслідки ухвалення та набрання законної сили судових рішень.	6
13	ТЕМА 13. Судові рішення в адміністративному судочинстві Розглянути вимоги до обґрунтування судових рішень в адміністративному процесі. Проаналізувати вплив судових рішень на діяльність органів публічної влади. Визначити наслідки недотримання процесуальних норм при прийнятті судових рішень. Оцінити роль мотивування рішень для забезпечення довіри до судочинства.	6
14	ТЕМА 14. Перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві Проаналізувати процес апеляційного перегляду адміністративних справ. Визначити особливості касаційного провадження у адміністративному судочинстві. Оцінити роль нововиявлених обставин у перегляді судових рішень. Обговорити правові механізми захисту від неправомірних судових рішень	6
15	ТЕМА 15. Виконання рішень адміністративних судів Визначити основні механізми забезпечення виконання рішень адміністративних судів. Проаналізувати проблеми, що виникають при виконанні судових рішень за участю державних органів. Оцінити юридичну відповідальність за невиконання рішень адміністративних судів. Обговорити роль контролю та нагляду за виконанням судових рішень.	6
	Усього:	90

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено

14. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Адміністративне право та адміністративне судочинство» застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання, поєднані з сучасними інтерактивними технологіями. Це сприяє не лише засвоєнню теоретичних знань, а й формуванню практичних навичок і soft skills, необхідних майбутнім фахівцям у сфері публічного управління та адміністрування.

Для підвищення ефективності освітнього процесу використовуються сучасні технічні засоби — мультимедійні пристрої (проектор, інтерактивна дошка, комп'ютери) та спеціалізова-

не програмне забезпечення. Під час занять застосовуються платформи Microsoft Teams, Zoom — для дистанційного навчання та консультацій, Moodle — для організації навчального процесу, тестування та комунікації зі студентами.

Для аналізу нормативних актів, адміністративної практики та судових рішень використовуються електронні бази даних, наукові юридичні ресурси та офіційні сайти судових інстанцій. Це дозволяє студентам працювати з реальними матеріалами, що відображають сучасні тенденції розвитку адміністративного права і судочинства.

Словесні методи (лекції, пояснення, бесіди, дискусії) застосовуються для формування фундаментальних знань і роз'яснення складних правових категорій адміністративного права. Активне залучення студентів до обговорень сприяє кращому розумінню та розвитку критичного мислення.

Практичні методи спрямовані на розвиток професійних компетенцій і включають аналіз кейсів на основі судових рішень у адміністративних справах, розбір прикладів з адміністративної практики, моделювання судових процесів, підготовку процесуальних документів, а також розв'язання ситуаційних завдань з адміністративного права. Значну увагу приділено тренінгам з підготовки процесуальних дій і правозастосовчої діяльності.

Формування soft skills відбувається через роботу в малих групах, де студенти навчаються командній взаємодії, розподілу ролей у судовому процесі та спільному прийняттю рішень. Використовуються ділові ігри, симуляції судових засідань, дебати й дискусії, які розвивають навички аргументації, публічних виступів і ведення переговорів у сфері адміністративного судочинства.

Для стимулювання творчого та аналітичного мислення застосовуються мозкові штурми, кейс-методи та ситуаційні вправи, що дозволяють працювати з реальними прикладами адміністративних спорів та шукати ефективні шляхи їх вирішення.

Поєднання традиційних і сучасних методів навчання у викладанні дисципліни «**Адміністративне право та адміністративне судочинство**» сприяє формуванню у студентів не лише ґрунтовних теоретичних знань, а й практичних навичок, здатності до критичного аналізу та ефективної комунікації, важливих для роботи у сфері публічного управління та адміністрування.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєнням студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань здобувачів під час практичних занять, оцінювання виконання самостійної роботи, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

16. Схема нарахування балів* з навчальної дисципліни «Адміністративне право та адміністративне судочинство»

за видами робіт для здобувачів денної форми навчання

Види робіт/контролю	Перелік тем														
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15
	Практичне заняття														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Тестування	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Усне опитування	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Модульний контроль									2,5						2,5
Виконання практичних завдань	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Виконання завдань самостійної роботи	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Всього за темами	3	3	3	3	3	3	3	3	5,5	3	3	3	3	3	5,5
Екзамен	50														
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100														

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

**Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань
для денної форм здобуття освіти:**

Бали	Критерії оцінювання
0,75	Завдання практичної роботи виконано в повному обсязі, оформлено належним чином, у висновках відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
0,5	Завдання виконано не повністю або з несуттєвими помилками, висновки оформлені, але лише частково розкривають практичне завдання.
0	Практична робота не виконана або виконана з суттєвими помилками, висновки відсутні чи не мають практичного значення.

**Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування
для денної форм здобуття освіти:**

Бали	Критерії оцінювання
0,75	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
0,5	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.

0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
---	---

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи
для денної форми навчання:**

Бали для денної форми навчання	Критерії оцінювання
0,75	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

**Шкала та критерії оцінювання виконання тестування
для денної форми навчання:**

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,075 \times 10 = 0,75$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

**Шкала та критерії оцінювання виконання модульного контролю (тестування)
для денної форми навчання:**

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,25 \times 10 = 2,5$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти
результатами складання екзамену**

№	Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	2 Питання. (макс. по 15 балів)	12-15	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
		8-11	Питання розкриті, матеріал викладено у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
		4-7	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
		0-3	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
		16-20	Завдання вирішено повністю та правильно, виклад рішень здійснено чітко, у логічній послідовності, відповідь обґрунтована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.

2	Практичне завдання	11-15	Завдання вирішено правильно або із незначними неточностями, виклад рішення здійснено у логічній послідовності, відповідь достатньо обґрунтована, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
		6-10	Завдання вирішено, однак рішення містить помилки, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про середній рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
		0-5	Відсутнє вирішення завдання або вирішення з суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

при підсумковому контролі у вигляді екзамену 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний): робота на практичних заняттях (усні відповіді, виконання практичних завдань, тести, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять), – до 50 балів.

Присутність на лекціях і практичних не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів. При тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів у випадку екзамену), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Єрмак О.О. Методичні рекомендації здобувачам вищої освіти для підготовки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Адміністративне право та адміністративне судочинство» для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання. – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024, 24 с

18. Рекомендована література

Базова

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. К.: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

2. Адміністративне право: підручник / Ю.П.Битяк (кер. авт. кол.), І.М. Балакарьова, І.В.Бойко та ін.; за заг. ред. Ю.П.Битяка. – Харків: Право, 2020. – 392 с.

3. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцька, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Феліка. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.

4. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид. допов. К.: Юрінком інтер, 2018. – 904 с.

5. Волік В.В. Навчальний посібник «Адміністративне процесуальне право та сучасне адміністративне е-судочинство» : навч. посіб. / Уклад. В.В. Волік. – Київ : МДУ, 2024. – 135 с.

6. Rosenbloom D. H. Administrative law for public managers / D. H. Rosenbloom. – 2nd ed. - London ; New York : Routledge, 2022. – 352 p.

Допоміжна

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року No 254к/96-ВР. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. 2747-IV. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

3. Про судовий збір : Закон України від 08.07.2011 р. No. 3674-VI. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>

4. Публічне управління : термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. – Київ : НАДУ, 2018. – 224 с.

5. Реалізація норм адміністративного права: проблемні питання теорії та практики: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07 / Болокан І. В.; Запорізький нац. ун-т. – Запоріжжя, 2017. – 549 с.

6. Селіванов А. Новітня доктрина адміністративного права / А. Селіванов // Голос України. – 2016. – 18 березня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/265420>

7. Єрмак О.О. Адміністративно-правовий статус державного службовця правоохоронного органу // О.О. Єрмак // Юридичний бюлетень. 2021 р. № 19. С. 23-28.

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7355>

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

4. Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>
5. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
6. Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
7. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>